

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.998/2024/11.
A határozat szintje: felülvizsgálat
A tanács tagjai: Dr. Domonyai Alexa, a tanács elnöke
Dr. Tuba István Krisztián, előadó bíró
Dr. Gimesi Ágnes, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Gunyecz Zoltán, bíró
Az eljárás helye: Budapest
Az eljárás formája: tanácsülés
Az ülés napja: 2025. április 29.
Az ügy tárgya: költségvetési csalás büntette
Terhelt(ek): terhelt1
Elsőfok: Fővárosi Törvényszék, 26.B.368/2020/44., ítélet, tárgyalás,
2022. november 8.
Másodfok: Fővárosi Ítéltábla, 5.Bf.393/2022/10., ítélet, nyilvános ülés,
2023. június 2.
Harmadfok: -
Az indítvány előterjesztője: terhelt1 terhelt
Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a költségvetési csalás büntette miatt terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálva a Fővárosi Törvényszék 26.B.368/2020/44. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.393/2022/10. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] **I.** A Fővárosi Törvényszék a 2022. november 8. napján kihirdetett 26.B.368/2020/44. számú ítéletével terheltl terheltet bűnösnek mondta ki üzletszerűen elkövetett költségvetési csalás bűntettében [a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdés a) pont és (5) bekezdés b) pont]. Ezért őt 6 év szabadságvesztésre, 6 év közügyektől eltiltásra, 300 napi tétel pénzbüntetésre és 6 év gazdálkodó szervezet általános vezetését ellátó szerv tagja, igazgatója, gazdasági társaság vezető tisztségviselője, illetve felügyelőbizottságának tagja foglalkozástól eltiltásra ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg és megállapította, hogy a terhelt legkorábban a büntetés kétharmad részének kitöltését követő napon bocsátható feltételes szabadságra. A törvényszék a pénzbüntetés egy napi tételének összegét 4.000 forintban állapította meg azzal, hogy az így kiszabott összesen 1.200.000 forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén napi tételenként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni. Rendelkezett továbbá az eljárás során lefoglalt bűnjelekről.

[2] A védelmi fellebbezések alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a 2023. június 2. napján meghozott 5.Bf.393/2022/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, a terheltl terhelt terhére rótt bűncselekmény megnevezéséből az üzletszerű elkövetésre utalást mellőzte. A kiszabott szabadságvesztés és közügyektől eltiltás tartamát egyaránt 3-3 évre enyhítette, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét – a terhelt lakóhelyének és a terhelttel szemben elrendelt bünygyi felügyelet befejező időpontjának megjelölése mellett – helybenhagyta.

[3] **II.** A bíróság jogerős, vádról rendelkező üggyöntő határozatával szemben a terhelt nyújtott be felülvizsgálati indítványt, a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 648. § a) pontjára, valamint 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontjára alapítottan.

[4] 1. Indítványában kifejtette, hogy a bíróságok anyagi jogszabálysértést elkövetve, törvénysértően minősítették az általa elkövetett bűncselekményt, ezáltal törvénysértően súlyos büntetést szabtak ki vele szemben.

[5] A BH 2014.103.I. számú határozatra utalással kifejtett álláspontja szerint, ha a tényállás valamely rendelkezés ténybeli alapját nem rögzíti vagy önmagában kétértelmű vagy a tényállás és a rendelkező rész eltérő, akkor a sérelem anyagi jogi.

[6] Hivatkozott a bűncselekmény befejezettségének törvényi ismérveire. Ezen túlmenően szükségesnek tartotta rögzíteni, hogy a bizonyítási teher körében alapelv, hogy a kétséget kizáróan nem bizonyított tény a vádlott javára kell értékelni, amely ténylegesen az eljárásnak bizonyítottság hiányában való megszüntetéséről vagy a vádlott ugyanilyen okból való felmentéséről szóló további rendelkezésekben ölt testet, így a kétséget kizáró bizonyítás elmaradása csak a vádló terhére eshet. Indokolása szerint ez azt is magába foglalja, hogy a terhelt cselekményét enyhébben kell minősíteni, ha a súlyosabb minősítést megalapozó tényállási elem nem kétséget kizáróan bizonyított, illetve ugyanígy nem róható a terhelt terhére a kétséget kizáróan nem bizonyított súlyosító körülmény, de nem mellőzhető az enyhítő körülmény terhelt javára értékelése sem, annak bizonyítatlanságára hivatkozva.

[7] Az „in dubio pro reo” elvének érvényesülése, valamint a közvetett bizonyítékok értékelése körében hivatkozott a BH 2003.145., valamint a BH 1977.484. számon közzétett eseti döntésekre, kiemelve, hogy a terhelt cselekményét enyhébben kell minősíteni abban az esetben, ha a súlyosabb minősítést megalapozó tényállási elem nem kétséget kizáróan bizonyított.

[8] A tényállás hiányosságaival kapcsolatban utalt a BH 2014.103. szám alatt közzétett határozatra. A törvénysértő büntetés fogalma kapcsán a Legfelsőbb Bíróság és a Kúria eseti

döntéseire, valamint az eljárási törvény e körben történt módosításaira hivatkozott. Kiemelte, hogy a BH 2011.97. számon közzétett eseti döntés értelmében a törvénysértő minősítés alapján kiszabott büntetés nemcsak akkor lehet felülvizsgálati eljárás tárgya, ha a megfelelő minősítés alapján irányadó büntetési tételkeretet meghaladja, hanem akkor is, ha a szabadságvesztés büntetési tételkereten belüli ugyan, ám eltúlzott, mert a büntetés ebben az esetben is törvénysértő. Álláspontja szerint sérelmet szenved a jogbiztonság, és a bíróság előtti egyenlőség elve, ha ugyanazt a jogszabályi rendelkezést a különböző bíróságok eltérően értelmezik, mivel ez eltérő jogkövetkezményt eredményez. Érvelése szerint a büntetés-kiszabás körében a bíróság mérlegelési jogköre nem korlátlan, a bírói joggyakorlat egységének itt is érvényesülnie kell.

[9] Álláspontja szerint esetében az anyagi jogszabálysértés megvalósult, mert az első fokon eljáró bíróság tévesen minősítette a terhére rótt bűncselekményt a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és (5) bekezdés b) pontja szerinti költségvetési csalás büntetettének, amely cselekmény öt évtől tíz évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A terhelt álláspontja szerint a helyes minősítés a Btk. 396. § (1) bekezdés a) pontja és (4) bekezdés b) pontja alapján költségvetési csalás büntette lenne, így a büntetési tétel kettő évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztésre csökkenne.

[10] Hivatkozott továbbá arra, hogy az üzletszerű elkövetés megállapítása mindenképpen téves, hiszen egy cselekmény elkövetésével eleve nem is törekedhetett rendszeres haszonszerzésre, továbbá a jogalkotó is a „bűncselekmények” kifejezést használja a fogalom meghatározása során.

[11] Érvelése szerint az elsőfokú bíróság részéről „prejudikációra utaló jelek” voltak tapasztalhatók, mert a nyomozás során kihallgatott tanúk vallomását csupán felolvasta, őket nem hallgatta meg a tárgyaláson, nem tett meg mindent a tényállás tisztázása érdekében, emellett nem megfelelően értékelte a tanúk vallomását, és nem tisztázta az adóhatóság felé benyújtott számlák körét sem.

[12] A felülvizsgálati indítvány szerint az anyagi jogi jogszabálysértés az indokolási kötelezettség tekintetében is megvalósult, mivel a megállapított tényállás téves, és a jogerős ítélet indokolása – figyelemmel a BH 2022.318. számú döntésre is – nem kimerítő. Rámutatott arra is, hogy az indokolási kötelezettség megsértése ugyan nem felülvizsgálati ok, de alapot ad következetlenség, iratellenesség, helytelen következtetések megállapítására és a bűncselekmény helytelen minősítésére.

[13] Mindezek alapján, álláspontja szerint, a bűncselekmény törvénysértő minősítése eltúlzottan súlyos, ezért törvénysértő büntetést eredményezett.

[14] A fentiekre tekintettel a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárásra utasítását, másodlagosan a jogerős ítélet megváltoztatását indítványozta akként, hogy a Kúria az elkövetett cselekmény helyes minősítésének megállapítása mellett jóval enyhébb büntetés kiszabásáról rendelkezzen, figyelembe véve a bűncselekmény elkövetése óta bekövetkezett időmúlást is.

[15] 2. A Legfőbb Ügyészség a BF.1127/2024/3. számú átiratában a terhelt felülvizsgálati indítványát részben a törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta.

[16] Rámutatott, hogy az eljárási szabálysértés miatti felülvizsgálati okokat a Be. 649. § (2) bekezdése kimerítő felsorolással határozza meg, amelyek között a terhelt által hivatkozott jogbiztonság, törvény előtti egyenlőség elvének megsértése nem szerepel, az indítvány ezen részében ezért törvényben kizárt.

[17] Az elsőfokú bíróság elfogultságára (prejudikációra) utalás körében rámutatott, hogy az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) AB határozata szerint a felülvizsgálati eljárást az elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is megalapozhatja. Alkotmányos

követelményként azonban csak azokat illeti meg a felülvizsgálati eljárás e kizárási okra alapított lefolytatása, akik első ízben, olyan konkrét körülményt kívánnak érvényesíteni, amelyről bizonyítják, hogy a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást. A Be. 15. § (4) bekezdése szerint a terhelt a 14. § (1) bekezdés e) pontjában szabályozott kizárási okot, azaz az elfogultságot a tárgyalás megkezdése után csak akkor érvényesítheti, ha valószínűsíti, hogy a bejelentés alapjául szolgáló tényről a tárgyalás megkezdése után szerzett tudomást, és ha azt három napon belül bejelenti. A felülvizsgálati indítványból kitűnően a terhelt számára az elfogultságként értékelt bírói kijelentés már az elsőfokú eljárásban ismertté vált. Utalt arra, hogy a Kúria Bfv.II.1.256/2021/9. számú határozata alapján a felülvizsgálat a törvényben kizárt, ha a terhelt az ítélet jogerőre emelkedését követően a Be. 608. § (1) bekezdés b) pontjára alapított indítványát a Be. 15. § (4) bekezdésében írt határidőn túl terjesztette elő.

[18] Az indítványnak a Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerinti felülvizsgálati okra hivatkozása körében kifejtette, hogy az üzletszerűség megállapításának – a törvényi definíció alapján – két konjunktív feltétele van: egyfelől az azonos vagy hasonló bűncselekmények elkövetése (tárgyi oldal), másfelől a rendszeres haszonszerzésre törekvés (alanyi oldal), a célzat realizálása azonban nem feltétele az üzletszerűség megállapításának, miként az sem, hogy az elkövető egyetlen kereseti forrása a bűncselekmény elkövetése legyen. Ennek megállapításához az is elégséges, ha az elkövető jövedelmének rendszeres kiegészítése céljából valószínűsíti meg a bűncselekményeket.

[19] Rámutatott, hogy az irányadó tényállás alapján a terhelt által képviselt gazdasági társaság a vádbeli időszakban – vagyis 2012. I-IV. negyedévben – negyedéves áfabevalló volt, így ezen kötelezettségének az elkövetéskor hatályos, az adózás rendjéről szóló 2003. évi XCII. törvény 1. számú melléklet B/1.a) pontja alapján, a negyedévet követő hónap 20. napjáig kellett eleget tennie. A terhelt ezen kötelezettségének 2012. év egyik negyedévében sem tett eleget, ebből következően a fennálló áfa-fizetési kötelezettségét sem teljesítette, így az üzletszerű elkövetés tárgyi oldali eleme, azaz a több részcselekmény elkövetése – az indítványtól eltérően – megállapítható. A terhelt azzal, hogy 2012. év I-IV. negyedévre vonatkozóan, tehát ismétlődően, az áfa fizetésének elkerülését célzó magatartást tanúsított, nyilvánvaló kihatással volt az életvitelére, életmódjára, függetlenül az általa hivatkozott elkövetéskori büntetlen előéletére, rendezettnak tartott személyi és családi körülményeire. A meg nem fizetett áfa összege, mint jogtalan hátrány realizálódott a terheltnek. Mindezek alapján az alapügyben eljáró bíróságok törvényes következtetést vontak arra, hogy a terhelt a költségvetési csalás büntetettét üzletszerűen követte el.

[20] Indítványozta ezért, hogy a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulésen a Fővárosi Törvényszék 26.B.368/2020/44. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.393/2022/10. számú ítéletét a Be. 662. § (1) bekezdése alapján hatályában tartsa fenn.

[21] 3. A terhelt a Legfőbb Ügyészség átiratában foglaltakra írásbeli észrevételt terjesztett elő, amelyben fenntartotta a felülvizsgálati indítványában foglaltakat. Emellett utalt a BH 2005.165. szám alatt közzétett eseti döntésre, amely szerint a rendszeres haszonszerzésre törekvés akkor állapítható meg, ha a bűncselekmények elkövetéséből származó haszonnak az elkövető bűnöző életmódjának kialakításában jelentősége van, a bűncselekményből szerzett haszon ilyen életvitelt biztosító jellege bizonyított.

[22] Kifogásolta továbbá azt is, hogy a bíróság nem vette figyelembe a könyvelő tanúvallomását, és több tanú kihallgatása, szembesítése iránti indítványát nem teljesítette; ezáltal pedig nem adott lehetőséget a megfelelő védekezésre.

[23] Az elsőfokú bíróság tagjának elfogultságára vonatkozóan további érvként hozta fel, hogy a védekezésének előadását követően a tárgyalást vezető bíró akként reagált, hogy „ez szép mese volt.”

[24] **III.** terhelt1 terhelt felülvizsgálati indítványa részben a törvényben kizárt, részben nem alapos.

[25] 1. A Kúria a felülvizsgálati indítványt – a törvényben meghatározott kivétellel – tanácsulésen bírálja el [Be. 660. § (1) bekezdés]. A Kúria a felülvizsgálati indítványról nyilvános ülésen határoz, ha a terhelt vagy a védő a terhelt terhére benyújtott felülvizsgálati indítvány kézbesítésétől számított nyolc napon belül ezt indítványozta, vagy ezt a tanács elnöke egyéb okból szükségesnek tartja [Be. 660. § (2) bekezdés a), b) pont].

[26] A felülvizsgálati indítvány nem a terhelt terhére irányult, ezt meghaladóan pedig a tanács elnöke nem tartotta szükségesnek nyilvános ülés tartását. A Kúria ezért a felülvizsgálati indítvány elbírálására a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsulést tűzött ki, és a megtámadott határozatot a Be. 659. § (5) bekezdésének megfelelően, a felülvizsgálati indítványban foglalt ok alapján bírálta felül, emellett vizsgálta a Be. 659. § (6) bekezdése szerint az esetleges további eljárási szabálysértéseket.

[27] A Be. XC. Fejezetében szabályozott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, annak lefolytatására kizárólag a jogerős ügydöntő határozat egyes súlyos, a törvényben meghatározott jogi és nem pedig ténybeli – a tényállás megalapozottságát, a lefolytatott bizonyítást, a bíróságok bizonyítékértékelő tevékenységét érintő – hiányosságának orvoslására van helye.

[28] A Be. 648. § a) és b) pontja alapján felülvizsgálatnak a bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozata ellen a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt és eljárási szabálysértés miatt van helye.

[29] 2. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint felülvizsgálati indítvány alapját képezheti, ha az alapügyben eljáró bíróság a Be. 608. § (1) bekezdésben kimerítő jelleggel felsorolt eljárási szabálysértéssel hozta meg az ügydöntő határozatát. A Be. 608. § (1) bekezdés b) pontja ilyen okként nevesíti, ha az ítélet meghozatalában a törvény szerint kizárt bíró vett részt.

[30] A felülvizsgálati indítvány tartalma szerint a terhelt által hivatkozott Be. 14. § (1) bekezdés e) pontja értelmében az eljárásból kizárt az a bíró, akitől az ügy elfogulatlan megítélése egyéb okból nem várható. A kizárási ok kizárólag az ügyben eljáró bíróval szemben jelenthető be [Be. 14. § (2) bekezdés].

[31] A Legfőbb Ügyészség által is felhívott, az Alkotmánybíróság 25/2013. (X. 4.) számú AB határozata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos alapkövetelmény, hogy az 1998. évi XIX. törvény (továbbiakban: korábbi Be.) 416. § (1) bekezdés c) pontjában meghatározott felülvizsgálati eljárást megalapozhatja a korábbi Be. 21. § (1) bekezdés e) pontjában foglalt elfogultsági okra alapított felülvizsgálati indítvány is. A hatályos Be. tartalmilag azonos szabályozása alapján felülvizsgálatnak ez okból továbbra is helye van.

[32] Az Alkotmánybíróság határozatában írtak alapján az elfogultsági kifogás azonban kizárólag akkor szolgálhat felülvizsgálati eljárás alapjául, amennyiben az elfogultságra okot adó körülményről csak a jogerős ítélet meghozatalát követően szereztek tudomást, illetve ugyanazt az okot nem ismételtén jelentik be (Kúria Bfv.III.788/2020/17.).

[33] A terhelt általánosságban prejudikációra, vagyis bírói előítéletességre hivatkozott, amit részben a bíróság által lefolytatott bizonyítás terjedelmével, részben a bíró tárgyaláson elhangzott kijelentésével támasztott alá. Mindkét esetben megállapítható, hogy az elfogultság

oka az eljárás során a tárgyaláson jelenlévő terhelt számára megismerhetővé vált, ehhez képest a felülvizsgálati indítványban foglalt kifogása a jogerős ítélet meghozatala előtt is ismert volt.

[34] A Kúria a teljesség érdekében utal arra, hogy a felülvizsgálati indítvány tartalmából megállapíthatóan a terhelt elfogultságként lényegében azt sérelmezte, hogy a bíróság nem fogadta el a bizonyítási indítványait, illetve a bizonyítékokat egyoldalúan, a terhére értékelte. Ez azonban önmagában a bírói elfogultság megállapítására, az azt alátámasztó tényadatok nélkül, nem alkalmas; figyelemmel arra is, hogy a bíróság a bizonyítékokat a meggyőződése szerint értékeli, és dönti el a további bizonyítás szükségességét. Ennek megkérdőjelezése a tényállás megalapozottságának támadása, ami – az alábbiak szerint – szintén nem foghat helyt a felülvizsgálati eljárásban.

[35] 3. A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja és a 608. § (1) bekezdés f) pontja szerint felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha az ítélet indokolása a rendelkező résszel teljes mértékben ellentétes.

[36] A Be. 608. § (1) bekezdés f) pontja szerinti eljárási szabálysértés kizárólag akkor állapítható meg, ha az ellentét az ún. büntetőjogi főkérdések – tehát a bűnösség megállapítása, a felmentés, az eljárás megszüntetése, a cselekmény jogi minősítése vagy a büntetés kiszabása, illetve az intézkedés alkalmazása – tekintetében áll fenn a határozat indokolása és a rendelkező része között (Kúria Bfv.I.1276/2020/2., Bfv.I.143/2022/2., Bfv.I.194/2022/2., Bfv.I.461/2022/2., Bfv.I.126/2023/8.).

[37] Ilyen ellentétre azonban a felülvizsgálati indítvány nem hivatkozott, a bizonyítékok értékeléséről való számadás hiányosságai ugyanis önmagukban nem eredményezhetik az indokolás és a rendelkező rész teljes ellentétét. Az a körülmény, hogy a terhelt nem értett egyet a bíróság ténymegállapításával, felülvizsgálati okot nem valósít meg.

[38] 4. A Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja szerint a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a büntető anyagi jog szabályainak megsértésével a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt, illetve a Btk. más szabályának megsértésével szabott ki törvénysértő büntetést.

[39] A Kúria megállapította, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványa a költségvetési csalás (súlyosabb) minősítését támadta.

[40] Ugyanakkor a büntetőeljárási törvény – arra figyelemmel, hogy a felülvizsgálat mint rendkívüli jogorvoslat nem a jogerős ügydöntő határozat egyes ténybeli hiányosságainak orvoslására szolgál – a Be. 650. § (2) bekezdésében kimondja, hogy a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható. A Be. 659. § (1) bekezdése ugyanezen okból úgy rendelkezik, hogy a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[41] A tényállás támadásának tilalma azt jelenti, hogy felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás megalapozottsága, a tényállásban szereplő ténymegállapítások nem támadhatók és nem vitathatók; ennél fogva a tényállás megalapozottsága, esetleges felderítetlensége, hiányossága, a benne lévő ténybeli következtetések helyessége nem támadható és nem vitatható. A tényállásban foglalt tényektől eltérő tények állítására, a lefolytatott bizonyítás támadására, a bizonyítási eljárás során elkövetett esetleges törvénysértésekre hivatkozással, a bíróság bizonyíték-értékelő tevékenységének és a tényről tényre történő következtetések támadására felülvizsgálati indítvány nem alapozható. A jogkövetkeztetések helyessége ebből következően kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható (BH 2004.102.).

[42] Ezért a tanúvallomások bizonyítás anyagává tételével, azok értékelésével kapcsolatos kifogások a felülvizsgálati eljárásban érdemben nem voltak vizsgálhatók.

[43] A felülvizsgálati indítvány vitatta az üzletszerű elkövetés megállapíthatóságát, amely a bűncselekmény minősítését is érintette.

[44] A jogerős ítélettel megállapított tényállás lényege szerint a 2011. év végén alapított cégl nevében 2012. évben a terhelt köteleességét képezte a gazdasági társaság által végzett gazdasági tevékenység során szerzett bevétel után felmerült adó bevallása és megfizetése, valamint a negyedéves általános forgalmi adó bevallása. A tényállásban felsorolt gazdálkodók a kiállított számlák ellenértékét megfizették a cégl-nek, így a terhelt igazgatósága alatt a számlakibocsátó társaságnak 2012. év folyamán a pénzügyileg rendezett, valós gazdasági eseményt tartalmazó számlák után bevétele és ez alapján 2012. I. negyedévben 9.320.949 forint, 2012. II. negyedévben 25.813.124 forint, 2012. III. negyedévben 188.283.075 forint, 2012. IV. negyedévben pedig 245.047.974 forint, azaz összesen 468.465.122 forint általános forgalmi adó fizetési kötelezettsége keletkezett. A terhelt azonban 2012. I.-2012. IV. negyedévekben az áfa-bevallási kötelezettségének a cég székhelye szerint illetékes Nemzeti Adó- és Vámhivatal Kelet-budapesti Adó- és Vámigazgatósága felé nem tett. Ezzel a magyar állami költségvetésnek áfa adónemben összesen 468.465.122 forint vagyoni hátrányt okozott.

[45] Az üzletszerűség megállapíthatósága vonatkozásában az eljáró bíróságok, valamint a Legfőbb Ügyészség átiratában foglalt álláspont helytálló, az ezzel egyező érvelést a Kúria a BH 2023.238. szám alatt közzétett eseti döntésében fejtette ki részletesen.

[46] Az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos Btk. szerint is üzletszerűen az követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Az üzletszerűség megállapíthatóságának tehát két konjunktív feltétele van: egyfelől az azonos vagy hasonló bűncselekmények elkövetése (tárgyi oldal), másfelől pedig a rendszeres haszonszerzésre törekvés (alanyi oldal).

[47] Az üzletszerűség megállapítására nem több bűncselekmény elkövetése alapján kerülhet sor, hanem – mivel a rendszeres haszonszerzésre törekvés az elkövető célzatára utal – akár egy bűncselekmény alapján is, ha az elkövető azzal rendszeres haszonszerzésre törekedett, vagyis azt folytatni kívánta. Az üzletszerűség megállapítható akkor is, ha e célzat nem teljesül, azaz, ha az elkövető vagy más nem jut hozzá az általa remélt vagyontárgyakhoz, anyagi javakhoz, illetve, ha ténylegesen nem tett szert haszonra. Nem feltétele az üzletszerűség megállapíthatóságának az sem, hogy a bűnözés legyen az elkövető egyetlen keresetforrása. Elégleges, ha a bűncselekményeket azért valósítja meg, illetve kezdi meg, hogy ily módon jövedelmét rendszeresen kiegészítse.

[48] A Kúria már korábbi döntéseiben leszögezte, hogy a Btk. 396. §-ában foglalt költségvetési csalás törvényi tényállásán belül értékelésre kerülő különböző elkövetési magatartások egységet alkotnak és a folytatólágosság megállapításának nincs helye. A költségvetési csalás Btk. 396. §-ában foglalt törvényi tényállása ún. különös részi törvényi egység, összefoglalt bűncselekmény. Amennyiben az egyes részcsselekmények valósítanak meg akár önmagukban bűncselekményeket, akár a többi részcsselekménnyel együtt bűncselekményeket, a jogalkotó rendelkezésének megfelelően egyetlen különös részi törvényi tényállás keretein belül egy rendbeli, egységet képező cselekményként kerülnek értékelésre; így ez a folytatólágos egység megállapítását értelemszerűen kizárja, mivel ilyen esetben az összefoglalt bűncselekmény mint egy bűncselekmény kerül egy eljárásban elbírálásra. Önmagában azonban az, hogy a költségvetési csalás mint különös részi törvényi egység, nem azonos a folytatólágos egységgel, nem zárja ki az üzletszerűség mint minősítés megállapítását.

[49] Az a körülmény, hogy a törvény rendelkezése folytán a több, egymással anyagi halmazatban álló bűncselekményt egy rendbeli bűncselekményként kell értékelni, nem vezethet oda, hogy a mesterségesen kialakított egy rendbeli bűncselekményre figyelemmel a – rendszerint több bűncselekmény elkövetését igénylő – üzletszerűség megállapítására nem kerülhet sor. [Kúria Bfv.I.1116/2022/6. (BH 2023.238.) [38-[48] bekezdés]. E körben az elsőfokú bíróság is helyesen utalt a BH 2015.59. szám alatt közzétett eseti döntésre {elsőfokú bíróság ítélete 40. oldal 5. bekezdés}.

[50] Az elkövetési magatartás értékelésekor jelentősége van annak az időszaknak, amely alatt az elkövető vagy más a bűncselekményből hasznot húzott, illetve ezen elkövetések gyakoriságának, azaz a rendszerességnek. A felülvizsgálati indítvány abban helyesen foglalt állást, hogy a terhelt egyéb személyi körülményeinek – így különösen az előélete (BH 2021.299.I., BH 2009.170.) és életvitele – értékelése is szerepet kap a minősítő körülmény vizsgálatakor.

[51] Az ítélkezési gyakorlat szerint az elkövetési időtartamot, ezen belül a gyakoriságot tekintve a néhány napon belüli elkövetés kizárja az üzletszerűséget, ha az alkalmoszerűnek tekinthető [Kúria Bfv.84/2021/20. (BH 2022.90.)].

[52] A terhelt jogtalan adóelkerülő magatartása, és evégett a rendszeres számlakibocsátás egy évet ölelt fel, azaz a bűncselekmény négy negyedéves adóbevallási határnapot érintett, így az okozott vagyoni hátrány áfa adónemben összesen 468.465.122 forint volt. Ez az elkövetési magatartás a rendszeres haszonszerzésre törekvésnek felel meg.

[53] Nincs annak jelentősége, hogy a terhelt közvetlenül részesült a vagyoni előnyből, vagy az az életvitelében jelentkezett. Az üzletszerűség ugyanis akkor is megállapítható, ha az elkövető nem saját maga gazdagodik a cselekmény elkövetése révén, de az általa képviselt cég rendszeres és jogtalan vagyongyarapodása megállapítható (BH 2012.146.II., BH 2008.174.).

[54] Mindezekre tekintettel a felülvizsgálati indítvány ebben a részében alaptalan, a költségvetési csalás büntette üzletszerűen elkövetettként minősítése törvényes.

[55] A Be. 659. § (5) bekezdésére figyelemmel a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott okok alapján bírálta felül, hivatalból vizsgálta azonban a Be. 659. § (6) bekezdése szerint a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt okok fennállását. A Be. 649. § (2) bekezdésében meghatározott felülvizsgálati okot képező eljárási szabálysértéseket a Kúria nem állapított meg.

IV. A döntés elvi tartalma

[56] A költségvetési csalás bűncselekménye vonatkozásában az üzletszerűség megállapításának nem akadálya az, hogy a bűncselekmény törvényi tényállásán belül értékelésre kerülő különböző elkövetési magatartások törvényi egységet alkotnak.

[57] V. Mindezekre tekintettel a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése alapján tanácsulésen eljárva, a Be. 662. § (1) bekezdésére figyelemmel a Fővárosi Törvényszék 26.B.368/2020/44. számú és a Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 5.Bf.393/2022/10. számú ítélet hatályában fenntartotta.

[58] A Kúria az ügyben öttagú tanácsban járt el [Be. 655. § (2) bekezdés].

[59] A végzés ellen a Be. 6. § (4) bekezdése alapján nincs helye fellebbezésnek; felülvizsgálatát a Be. 650. § (1) bekezdés b) pont második fordulata zárja ki.

[60] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. §

(3)-(5) bekezdésén alapul. A Be. 652. § (7) bekezdése szerint felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal csak egyszer nyújtható be.

Budapest, 2025. április 29.

Dr. Domonyai Alexa s.k. a tanács elnöke, Dr. Tuba István Krisztián s.k. előadó bíró, Dr. Gimesi Ágnes s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Gunyecz Zoltán s.k. bíró